

Erge UÇKUN

Özellikleri, Makaleleleri, Mektupları,

Hakkında Yazılanlar

Arslan KÜÇÜKYILDIZ'ın Kitabı

Üzerine Notlar

Dr. Hayati Bice

Arslan Küçükyıldız'ın hazırlayıp *Bengü yayınları* arasında yayınlanması ile elimize ulaştı. *Çapandaz* kitabı üzerine sohbet edilen “*Ku lukta Yazarlar*” toplantısı biterken, kitabını adıma imzalayan yazarına eser hakkında bir değerlendirme yazısı yazma sözü verdim. Türk Ocakları'nın en önemli kültürel faaliyetlerinden olan kahvaltılı “*Ku lukta Yazarlar Buluşmaları*” programını, yaklaşık bir yıldır, bir grup okur/yazar arkadaşları ile birlikte

istikrarlı bir ekilde sürdüren Arslan Küçükyıldız, “Çapandaz” adlı hacimli bir eser ile “*Turan airi*” olarak adlandırdı ı Erge Uçkun’a vefasını göstermi ti. “*Ku lukta Yazarlar Bulu maları*”nda yeni çıkan eserleri gündeme ta ıyarak, yazarlarımız arasında bir dostluk ortamının tesisini hedefleyen Küçükyıldız’ın bu çabalarını kar ılıksız bırakmak, vefasızlık olurdu do rusu...

Erge Uçkun’un severek kullandı ı bir mahlas oldu u için kitaba, kapak ismi olarak seçilen“*Çapandaz*” kelimesi ülkemizde hemen hiç bilinmez. *Çapandaz, bütüin Türkistan’da Bozkurt, O lak ve Buzka i isimleri ile bilinen ve ciddi olarak güç-kuvvet yarı tırmak, at sırtında oynandı ı için aynı zamanda iyi at binmek olan sert oyunda, alandaki kesilmi hayvanı herkesin elinden çekip alarak hedefe ula tıran ve birçok yarı ı hep birincilikle bitiren ki i; usta, yi it oyuncu demektir.*

Yakla ık be yüz sayfa hacmindeki kitapta Arslan Küçükyıldız’ın vukufiyetle kaleme aldı ı bir Giri yazısından sonra, Erge Uçkun’un iirleri, Türkistan ve Afganistan konulu makaleleri, slam ve Müslümanlar hakkındaki mektup ve yazı maları ile son olarak da hakkında yazılan yazılar bölümlerine yer verilmi tir. Kitabın en sonuna eklenen Erge Uçkun ile ilgili resimler de birer belge olarak de erlendirilebilir. [1]

Kitabda bir eksik olarak gördü üm *Dizin* kısmının -en azından *Ki iler Dizini* ekinde- kitabın sonunda yer almasının kitabın belge niteli inin bir gere i oldu unu de erli yazarına buradan iletmek isterim. Bir di er önerim kitapta ismi geçen ancak genel kamuoyunun pek de iyi tanımadı ı Muhammed Salih, Zahir ah, Davud Han, Hamid Karzai, William Campbell, Kofi Annan gibi isimler hakkında kısa bir ahıslar sözlü ü eklenmesidir. Yine kitapta yer alan

yazılarda geçen Türkistan'ın orijinal atasözleri ve deyimlerini de kitabın eki olarak bir arada sunmak eserin akademik değerini arttıracaktır.

Erge Uçkun, internetin ülkemizdeki ilk yıllarında, Türk milliyetçilerinin önemli adreslerinden olan Türk Gazete Topluluğu (TGT) yazıma grubunda paylaştığı bazı yazıları nedeniyle, ülkemizde kısmen de olsa tanınmıştı. Merhum Uçkun'un, Arslan Küçükyıldız tarafından hazırlanan bu eser vasıtasıyla hem daha geniş bir çevrede –hayli gecikmiş sayılsa bile- tanınacağını ve hem de Erge Uçkun'un bu kitapla bir araya getirilen yazılarında dile getirdiği gerçekler ile de tarihe not düşülmüş olacağını düşünüyorum.

Toplantıya katılan değerli ülküdaşım, Lütfi Şahsuvaroğlu'nun "Çapandaz" kitabının öznesi olan Erge Uçkun'u evinde misafir etmenin sağladığı görgü tanıklığı ile naklettikleri ve bu arada ülkemizin resmî devlet aparatının Türk yurtları konusundaki cehaletini Afganistan Türkleri örneğinde ele tirmesi toplantının -hiç de ilse benim için- önemli ayrıntıları idi.

"Turan âiri" Erge Uçkun Kimdi?..

Arslan Küçükyıldız, hayatını Turan için harcamış bir âhşiyet olarak isabetle "Turan âiri" diye tanımladığı ve âirâne sözlerle "*Kılağı Horasan, menzili Bakû, yaylası Almatı, sevgilisi Ankara, ağı A kabat, gönü Ta kent ve Semerkand olan koca âir*" kelimeleri ile ruh dünyasının zenginliğini yansıttığı Erge Uçkun'un hayatını bu şekilde özetlemektedir:

“Güney Türkistan (Afganistan) Özbek Türklerinden olan ahumerdankul Hano lu Erge Uçkun, Afganistan’ın Meymene vilayetine ba lı Andhoy’da 21 ubat 1927 de do du. 1938 -44 yılları arasında Anthoy lkokulu’nu bitirdi. 1950 yılına kadar Kabil Darül-muallimînin’de okudu. 1950-52 yılları arasında Kabil Darülfünunu’nda kimya ve biyoloji okudu. 1952-54 yılları arasında Anthoy’da ö retmenlik yaptı. Siyasî dalgalanmalar yüzünden Meymene’ye gönderildi. 1957 yılına kadar Ebu Ubeydî Cuzcânî Lisesi müdür muavinli i görevinde bulundu. O zamanki Afgan Hükümeti’nin Türklere kar ı açtı ı yok etme siyasetine isyan ederek sevdi i mesle i ve vatanından ayrıldı. Yıllar sonra e ine, “12 ya undan itibaren Turancılık adına ya adı nı ve köy köy dola arak haksızlı a u rayan Türklere yardım etmeye çalı tı nı” anlatmı tı. Uygulanan politikaya kar ı geldi i için Afgan hükümetince, ölü ya da diri olarak yakalanması için para ödülü konmu tu. Çocuklu undan beri, bütüin Türklerin tek bir çatı altında ya aması gerekti ini savunmu , iir ve yazılarıyla birlik ve beraberlik sa lamaya çalı mu , i kence gören Türklere destek vermi ti. Ba ı için ödül konulunca, yaya olarak önce Pakistan, oradan da ran’a kaçtı. 1957 de de “Ay yıldızına kavu tum” dedi i Türkiye’ye sı ndı.

1957-1961 yılları arasında Adana’da Toros lkokulunda ö retmenlik yaptı. 1961 yılında e i Türkan Hanımla burada tanı arak evlendi. Aldı ı 160 lira maa la geçinemeyince aynı yıl istifa etti. ngilizce bildi i ve Kimya, Biyoloji e itimi aldı ı için Mersin Ata Rafinerisi laboratuarında i e alındı. 1974 yılında oradan da ayrıldı. O dönemlerde insanların birbirlerini öldürmelerine neden olan kar ıt siyasi görü lerin hâkim olması, 4 erkek çocuk sahibi olarak aileyi korkutmu tu. Asıl hedefi hadiselerin kayna undan geli meleri takip etmektir. Timuçinhan, Timurhan, Belidahan ve Aybarshan adlı o ullarını bu karga adan uzakla tırmak için bir arkada ı aracılı ıyla Amerika’ya gitti. Princeton’da Mobil Oil’de teknik eleman olarak çalı maya ba ladı.

1990'lı yıllarda Türk Dünyasının yeniden bağımsız Devletler halinde uyanması onu ümitlendirmişti. 1996'da Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde 4 üncüsü yapılan Uluslararası İri Öleni'nde verilen ve 3 büyük ödülünden biri olan 'Eyl Galip Ödülü'ne layık görüldü. Yaklaşık 30 yıl ABD'de yaşadıkdan sonra yeniden Türkiye'ye döndü, Silifke'ye yerleşmeye karar verdi. Bir ev yaptırdı. En verimli döneminde, yanılmıyorsam 2004'de Yazarlar Birliği'nin Strazburg'da düzenlediği İri Günlerine katılmıştı. Bu seyahatten dönünce felç geçirdi ve konu amaz oldu. Bir volkanın lav püskürememesi gibi bir durumla karşılaşan Erge Uçkun, o seksenlik genç, suskunluğunu yaşıyordu.

Türkiye ve Afganistan'da çeşitli yayın organlarında Türk Dünyası ve Türklük meselelerine ilişkin pek çok araştırma ve inceleme yazıları çıkan Erge Uçkun'un, "Yurt Koşulları" adlı bir İri kitabı ile bazı İirleri Prof. Dr. Orhan Söylemez tarafından yayına hazırlanarak Ötüken Yayınları arasında yayınlandı. Uçkun'un, Türkçe, Arapça, Farsça, Urduca ve Tacikçe İirleri bulunuyordu. Düz yazıları da en az İirleri kadar etkileyici ve önemlidir. Çok sayıda yayına hazır kitabı bulunan fakat sağlık sorunları nedeniyle artık basılamayacağına üzölen Uçkun, yaklaşık on yıldır Mersin'in Silifke ilçesinde yaşamaktaydı. 82 yıllık çileli bir yolculuğu 25 Mayıs 2009 tarihinde Silifke'de geçirdiği bir kalp krizi ile noktalandı ve Hacı Erge Uçkun, Hakk'ın rahmetine kavuştu. Geçirdiği felç nedeniyle son yıllarında konu amayan Uçkun 36. Silifke Kültür Haftası etkinlikleri dolayısıyla ilçede bulunan Türk Dünyası Halk Oyunları ekibinin gösterisi sırasında fenalaştı. Ömrünce Turan için çalıştığı airin, Türk Dünyasının birliği için, Turan için atan kalbi bu heyecana dayanamadı. Silifke Devlet Hastanesi'ne kaldırılan Uçkun bütün müdahalelere rağmen kurtarılamadı. Öldüğünde 'vatanım' dediği Silifke'ye gömülmek istemişti, 26 Mayıs günü düzenlenen törenle Silifke'de toprağa verildi. Mekânı cennet olsun."

“Erge Uçkun’a Borcumuz Var”

Erge Uçkun’a bütün Türk milliyetçilerinin bir vefa borcu oldu unu vurgulayan ve Çapandaz kitabını bu borcun bir kısmının yerine getirilmesi duygusu ile hazırladı ını belirten Küçükyıldız, bu konuda unları yazmı tır: *“Milletimiz böyle kıymetli evlatları kolay bulmuyor ama çabuk kaybediyor. Türk dünyasına sahip çıkmaya çalı ıyordu ama maalesef Türk dünyasına gönül verenler de kendisini yalnız bırakmı tı. iirlerini dünyanın her yerindeki Türk’ün okuyup anlayabilece i ekilde yazıyordu. Türk Dünyasına gelmi ve gelebilecek tehlikeleri onun kadar iyi takip eden ve yorumlayan birini daha tanımadım. Erge Uçkun, ABD’de Türk Dünyasını bölme, parçalama ve yönetme çalı malarını yakından takip etmi , çıkardı ı Çapandaz Dergisini kendi kıt imkânlarıyla çıkarıp Türk Dünyasına, Afganistan’a ula tırmaya çalı mı , iirleriyle, yazılarıyla Türk Milletini uyarmaya, aya a kaldırmaya, birle meye bütünle meye ça ırmı tı. Ya arken kıymetini bilemedi imiz son Dedem Korkut’umuzdu diyebilirim. Basılmamı iir ve yazılarının basılması ve adını ya atmak için Adana Toros lkokulu’na adının verilmesi gibi konularda Türk milliyetçilerine gayret etmek dü üyor.”[2]*

Erge Uçkun’un Yazılarından ki Alıntı

Arslan Küçükyıldız’ın önünde saygı ile e ilinmesi gereken bir vefa borcunu yerine getirme duygusu ile hazırladı ı eserde Türkistan Türkleri hakkında birçok de erli bilgi ve veri ile Turan için çarpan bir yürekten yükselen feryadları bulabileceksiniz. Hâlâ dünya gündeminin

ilk sıralarında olan Afganistan’da olan bitenleri anlamak için, Uçkun’un “*Kabil Niçin Yanıyor?*” gibi yazılarını okuduğunuz takdirde, sağlam bir bakış açısı edineceksiniz.

Uçkun’un kitapta yer alan yazılarında bahsettiği kilerden önemli bir kısmını ahsen tanıdığım için, Küçükyıldız’ın kitabını okurken bir çok anı da gözlerimde canlandı.[3] Afganistan’da neredeyse bir asırdır zalimler eliyle iniletilen Türk oymaklarının birbirleri ile ilişkilerinin dar kabilecilik boyutlarını bir türlü anlamamasının yol açtığı zafiyetin ve bunun vahim sonuçlarının somut örneklerini de Erge Uçkun’un Türklük derdi ile yaralı yüreğinden okumak mümkün oluyor. Toplantıda dile getirdiğim ekinde, son asrın Türk kahramanları arasında yerini almış olan *Mustafa Abdulcemil Kırimolu* gibi, *Azad Bek Kerimî* gibi, hattâ *Ebulfeyz Elçibey* gibi iyi tanınan simaların sağlam birer biyografisinin henüz yazılmamasının, tarih önünde inkâr edilemez bir ihmâl olduğunu kaydetmek isterim. Küçükyıldız’ın derlediği kitapta, isminden hakkı teslim edilerek bahsedildiğini göremediğim *Afganistan Kuzey Vilayetleri İslâmî Birleşmesi Babu* iken, alçakça bir birliği ile tuzağa düşürülerek tehdit edilen, *Azad Bek Kerimî*’yi bu vesile ile rahmetle anmalıyım.

Erge Uçkun’un Çapandaz kitabının iki kapağı arasında derlenmiş yazı ve şiirlerinden herhangi birisini seçip yayınlamak, kendisinin Türk-İslâm davasının ateşli bir savunucusu kimliğinin kanıtı olacaktır. Ben burada kendisinin anayurdu olan Afganistan’daki manevî iklimi yansıtan iki anekdot içeren birkaç satırı, biraz uslûbunun mizahî yönünü yansıtmaması [4], biraz da Türklerin ezeli hastalığı olan *bir araya gelememe, ortak bir iş üretememe* derdimizi göstermesi yönüyle küçük alıntılar ekinde veriyorum.

“*Turan Afganistan Olur mu?..*”

“E er uzaydaki malum uyduların yardımı olmasa ve Batı denilen fundamentalist ve fa ist Türk slâm dü manı sömürü te kilatının para a aları ve teknik yardımları olmasa bu parlak o lanlar, birçok cephede tecrübeleri ve kabiliyetleri isbat edilmi kahraman mücahitlerle, hem de birçok cephede nasıl çarpı ırlar?

Galiba Batı dünyası ya kendi etraflarında büyük bir duvar oldu unu ve kimsenin onları göremiyece ini zannediyor veya bu dünyadaki insanların kör oldu unu tahmin ediyorlar veya “Kuvvetliyim, istedi imi yaparım” ve “Zor de irmen yürütür” mantı ıyla, kendilerinden ba kasına hayat hakkı tanımıyorlar. Bana kalırsa airin dedi i gibi: “*Karıncaanın zevali kanat çıkarmasıyla olur.*” Hasılı kelam, ‘kanat çıkarmı karıncalar’ gibi dünyalılara son veda uçu unu yapıyorlar galiba.

Afganistan halkı, Batılılar bilmese de Kandaharlılarla olan Meymene Sava nını henüz unutmu de iller. Onlar Meymene’den “*Anacı ım...*” diye kaçarken alvarları ayakba ı oldu undan donlarını çıkarıp kaçmı lardı ve Meymene’nin bugünkü hava meydanında yüz binlerce don kalmı tı ve millet gidip aylarca bu harp ganimetini seyrederdi. Bu sefer korkarım ki donlar Kandahar’da kalıp kendileri Pe aver veya Katmandu’ya kaçmasınlar!..

ngilizler yurdumuza musallat oldu undan beri her vesile ile slâm dini daima istismar edilmi tir. Perde veya yüz örtme i inden faydalanan binlerce ngiliz istihbaratına mensup kadınlar, perde altında faaliyet ederken, camilerimizde de müslüman kılı ına girmi sünnetsiz imamlar, hocalık unvanını ele geçirip cahil halka fetvalar sadır eylemi ve millî irazemizi bozmu lardır. Bu cümleden Kabil ehriinin en büyük camisi olan Pulî-Hi tî Camisi’nin ngiliz ‘Sahte Hoca’sı, yirmi dört yıl imamlık yaptıktan sonra ngiltere’ye dönerek camiye mektup gönderip, ngiliz oldu unu ve kendisinin arkasında okunan namazların kabul olmayaca nını ve muktedilerin namazlarını iade etmeleri gerekti ini söylemi ve tekrar kılınmasını salık verme lütfunda bulunmu tur.

Azarsızlık esasına dayanan tarikat ocakları, eli sopalı isyancılar ve desiseciler yata ına dönü üp *Hazreti Bahaveddini Belagerdan Evliya Hazretleri* [5] ve *Hoca Ahmed Veli Efendi* [6] gibi zatların Kuran-ı Kerim'i esas alarak kurdu u insancıl, halkına sadık müesseseler, birer kendi gelenek ve halklarına isyan merkezi, fesat yuvası ve ngiliz istihbaratı yata ı ve sömürgecilerin propaganda oca ına dönü mü tü ki, imdiki Taliban oca ının da bunlardan biri olması gerekir.

Ruslar –Afganistan'dan- çıktı ından beri yine dı arıdan himayeli ve ba ta Hikmetyar, Seyyaf ve Taliban ordularıyla çarpı an yerli halk (Turanlılar, Hazara Türkmeni, Tacik ve Türkler ki hepsi aynı költürdendirler) sava ırken ele geçirdikleri esirler veya maktullerin arasında çok sayıda sünnetsiz ki iler oldu unu ve müslüman adetlerine göre gömemediklerini ifade ederler. (...)

Batı dünyası, mutlak surette Türk ve Müslüman dü manlı ını sürdürmekte, Türkiye, Bosna, Çeçenistan ve Kıbrıs'ta oldu u gibi, Afganistan'da da yerli halkın üstüne sürmekte ve her gün ba ka bir katliam sahneleri hazırlanmaktadır, yani; bugün Afganistan'ın yerlileri, Avustralya, Afrika ve Amerika'da iki asır önce oldu u gibi, soykırımına maruz kalmı olup, Kızıl Ordu çıktı ından beri, on sekiz senedir, a a ıdaki dev güçlere kar ı ölüm kalım sava ı vermektedirler. Bunlar: Amerika Birle ik Devletleri, en azgın Türk dü manı ngiltere, finansmancı para a ası Suudi Arabistan, ngiliz yama ı Pakistan ve yurdumuza ngiliz himayesinden getirilen Nakilîn Afganlar veya nam-ı di er Pe tunlar ile Angloamerikan-Rus, Pe tun karavulu ve çoma ı Birle mi Milletler ve Kızıl Haç mekanizmasından ibarettir.”

* *Yeni Türkiye Dergisi, Sayı:16, Sayfa: 1694-1707, 1997-Ankara.*[7]

“Afganistanlı Türkler”

“Bugün Afganistan’daki insanların tümü bir felakete maruz kalmı ; Batı arkalı, kimsenin tanımadı ı ve adını bile duymadı ı, ne idü ü bilinmiyen, Molla Ömer namlı bir ki inin öncülü ünde Pakistan Ordusu’nun i galine u ramı durumdadır ve bu dı arıdan gelen müdahaleye, Pakistan asıllı Afgan veya Patanlar de il, yerli Türk, Tacik, Hazara, Aymak, Beluci ve Do ulu Göçerler gibi aslî halklar son nefer ve son damla kan sava ı veriyor.

Birle mi Milletler’den ve Avrupa’nın sözde insancıl kurumlarından... bize bir torbada un geliyorsa, kırk torba da Taliban’a silah ve her türlü askerî yardım gidiyor. (...) Bizim dü manlarımızın, imdiki durumda belli bir isim ve hüviyeti yok; Asker Pakistan’dan, para Arabistan’dan, teknik malzeme Batı’dan geliyor ve Birle mi Milletler (UN) da bu kollardan birisidir. Bizim tesbit etti imiz görünürdeki gerçek dü manlar; Dolar, Pound, Mark, Ruble, Riyal ile Franktır.

Eski zamanlarda bir kâtip veya devlet memurunun, kaleminin cebinden dü tü ünü, bir köylü görmü ve adamı öyle ikaz etmi : “Beyefendi baltanız dü tü..” Katib, geriye baktı nda kalemini görmü ve “Karde im, bu balta de il, kalem” demi . Köylü, “Balta mı kalem mi bilmem, fakat benim evimi onunla yıkıyorsunuz” demi .

Para mı, pul mu bilmeyiz, fakat Afganistan’ı harabeye çeviren ve insanları yakıp yıkan da yukarıdaki nesnelerdir. Onlar nereye akarsa kar ı tarafa sel ve yangın felaketi gelir ve parayı verenler de güle güle yakıp külüne bakarlar.

Türkiye’de eskiden olmayan bir “*Afganistanlı Türk Ö rencileri Birli i*” kurulmu tu, bu kurulu Afganistan Türklerini temsil etmesi gerekirdi. Görüyoruz ki, ***bir bazarda bir narh*** kâfi gelmemi , belki de yine dolar sıçramasıyla bu sefer de “*Türkmen Birli i*” kurulmu . Kurulsun, iyi güzel. Fakat, bu yeni ayrılmayla “*Afganistanlı Türk Ö rencileri Birli i*” daha zayıf olmaz mı Mahtumlarım?

Ayak Halife Hazretleri, Afgan Kralı Zahir Şah ve babası Nadir Şah'ın hürmetlerine mazhar olmu ve Dil-Ku a Kasrı'na do rudan do ruya girebilen bir Türk azizi idiler ki müridlerine asla nasib olmamı tı. Bunlardan biri Bahadır Mücahid, Taliban tarafından şehid edildi ve hepimiz kan a ladık. Fakat o muhterem zatı, Bahadır Mahtumları bütün Afganistan, Türkistan tanır; merhum Kızıl Ayak Halife'nin[8] evlatlarıdır. Kızıl Mücahid'i yine Türkmen olan Türkmenistan himaye edemedi ve sı nınma hakkı tanımadı ndan Kızıl Ayak Halife Hazretleri'nin müridi Bahadır Mücahid merhum Taliban'ın elinde şehadet derecesine kavu tu." 20 Temmuz 2001 [9]

Bu vesile ile, uzunca bir üirinde [10]

“Bir yol bulub, birle meyince Türkler

Dü man ile, hurla mayınca Türkler

Uçkun gibi, gürlü meyince Türkler

Ben a larım, sen a lama desen de...”

diye inleyen, nevi ahsına münhasır bir Türk o lu Türk olan “Çapandaz” Hacı Erge

Uçkun'a Rabb-i Rahîm'inden sonsuz rahmet niyâz ediyorum. Kabri pür-nur, makamı

Cennet olsun.

Dr. Hayati Bice

letimim: <http://www.hayatibice.net>

[1] Arslan Küçük yıldız, Çapandaz (Erge Uçkun, iirleri/Makaleleleri/Mektupları/Hakkında Yazılanlar) Bengü Yay., 495. sayfa; 2012-Ankara. Erge Uçkun hakkında TRT-INT kanalında yayınlanan bir belgeseli kitabı okumadan önce izlemesini tüm okurlara tavsiye ederim. <http://www.youtube.com/watch?v=S-0f-TLdtBY> Dört video parçası halinde sunulan yaklaşık yarım saatlik bu belgeseli izleyerek kitabı okumak çok daha yararlı olacaktır. “Çapandaz” kelimesine anlam veren “O lak Kapmaca”, “Kökböri” adı ile bilinen oyun hakkında Abdurrahim Masumî tarafından kaleme alınan derli toplu bir yazı için bkz:<http://guneyturkistan.wordpress.com/2009/05/06/oglak-oyunu/>

*Bu oyunun **Kökböri** (=bozkurt) olarak bilinen varyantının somut bir kanıtı olan resmi Türkistan’a 1864 yılında yaptığı ı geziyi ertesini yıl bastıran A. Vambéry’nin “Türkistan Seyahatnamesi” kitabından alınan bir gravürde görebilirsiniz. (Bkz. FOTOGALER)*

[2] Arslan Küçük yıldız, Çapandaz (Erge Uçkun, iirleri/Makaleleleri/Mektupları/Hakkında Yazılanlar) Bengü Yay., 2012-Ankara, s. 21-24.

[3] Kitapta bir Türkistan ko u unu ö retti i Muhammed Sabir Karger’e çıkarttı ı“**Türkistan Halk Müzi i**” kasetlerindeki bir eser vesilesiyle sitem eden Erge Uçkun’un bahsetti i sözleri de i tirmede do rusu benim de vebalim var. Gençlik dönemimizde aynı bekâr evini payla tı ımız Karger ile kaset için eserler seçilirken bazı lokal yer ve ahıs isimlerinin de i tirilmesinin eserlerin Türkiye’de dinleyecek insanların gönlüne girilmesinde daha etkili olaca mını savundum. Uçkun’un bahsetti i “**Tahta Köprü**” ko u unun sözleri de böylece de i tirildi; bizim elimizden geçtikten sonra“**Askerler Mar ı**” olarak ünlenen bu parça o kadar be enildi ki T.C. Kültür Bakanlığı Türk Dünyası Müzik Toplulu u yöneticisi rfan Gürdal’ın derledi i topluluk repertuarının hit eserlerinden birisi haline geldi; hattâ bazı Turancı dostlarımız eserin Enver Pa a ve beraberindeki mücahidler için yazıldı mını dahi hayâl ettiler.

(Eseri M. Sabir Karger ve ünlendiren İrfan Gürdal'ın yorumu ile dinlemek için

bkz:<http://www.youtube.com/watch?v=LxWDqtMtSu0>)

Erge Uçkun'un eserin Muhammed Sabir Karger'in kendisine mal etmesinden rahatsızlığını ifade etmesinde gerçeklik payı vardır ama eserin Türkiye kamuoyuna benimsetilmesinde yaptığı hizmet de göz ardı edilemez. Arslan Küçükyıldız, Çapandaz, s. 107.

[4] Bu trajikomik üslûb konusunda ilgili okurlara Erge Uçkun'un Afganistan'ın zalim krallarından Zahir Şah ile ilgili satırlarını, -meselâ, "**Kesekçi Zahir**" yazısı- tavsiye ederim.

[5] **Hazreti Bahaveddini Belagerdan Evliya Hazretleri:** Ülkemizde "Şah-ı Nak bend" olarak bilinen Nak bendiyye tarikatının kurucu pîri Seyyid Muhammed Bahaeddin Buhârî kastediliyor.

[6] **Hoca Ahmed Velî Efendi:** Yaygın olarak Pîr-i Türkistan olarak bilinen Hoca Ahmed Yesevî'den söz edilmektedir.

[7] Arslan Küçükyıldız, Çapandaz, s. 140-166.

[8] **Kızıl Ayak Halife:** Türkistan'da yaşamış olan büyük velilerdendir. İsmi Âbid Nazar olup doğduğu yer olan Kızılayak köyünden dolayı "**Halife-i Kızılayak**" diye ünlenmiştir. 1877 yılında bu anda Türkmenistan'a, ancak o yıllarda Buhara Emirliği'ne bağlı olan Kerki şehrinin Kızılayak köyünde dünyaya geldi. İlk tahsilini âlim bir zat olan babasının da yardımıyla burada tamamladı. Sonra, eğitimine zamanın büyük âlimlerinden Ebü'l-Fazl-ı Sîret'in yanında devam etmek için Buhara'ya gitti. Buhara'da eğitimini tamamladıktan sonra Buhara Emiri tarafından kendisine Buhara Kadılığı teklif edildi. Ancak, kadılığı kabul etmeyip memleketine döndü. Daha sonra tasavvufa yönelerek zamanının ünlü sufilerinden olan amcası olan Halife Hüdaynazar'dan feyz ve icazet aldı. Tasavvufta silsilesi Hâce Muhammed Saîd Müceddidî'ye

ula ır. Amcası kendisine mür idlik icazetini verdikten sonra, kendisine gelenleri, “Artık Âbid’e gidin. Bende olanlar, bendi kaldırılmı bir ırmak gibi oraya aktı, gitti” buyurarak ye enine havale etti. Fakat Âbid Nazar, mür idi vefat edinceye kadar biat kabul etmedi. Bir müddet sonra amcası Hüdaynazar ile hacca gitti. Hacdan sonra Medîne’ye vardıklarında mür idi Hüdaynazar hazretleri vefat etti ve Cennetü’l-Bâkî’de defnedildi. Komünizmin Türkistan’a yerle mesinden sonra Afganistan’a hicret etmek zorunda kaldı. Büyük bir kabile ile Afganistan’a geçen Halife Kızılayak, Ruslara kar ı ba latılan cihâd hareketlerini destekledi. Halife Kızılayak Âbid Nazar, Afganistan’a geçtikten sonra, sırasıyla ngilizler tarafından i ba ına getirilen Afganistan Kralları olan Emanullah Han, Nadir ah ve Zahir ah’tan saygı görmü tür. Kurdu u medrese ve dergâha maddî yardımlarda bulunmu lardır. Kızıl Ayak Halife, 1955 yılı aban ayında Hakk’ın rahmetine kavu mu tu. Tarikat silsilesi o lu ve torunları tarafından sürdürülmü tür.

[9] Arslan Küçükyıldız, Çapandaz, s. 216-217.

[10] iirin tamamı için bkz: Orhan Söylemez, Erge Uçgun ve Yurt ko uqları, Ötüken yay., stanbul-1997, s.86.